

УДК 378.147:37.026:355.23 (045)
UDC 378.147:37.026:355.23 (045)
DOI: [10.31475/ped.dys.2023.34.13](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2023.34.13)

ВОЛОДИМИР СЕЛЮК,

*доцент кафедри
(Україна, Київ, Військовий інститут телекомунікацій
та інформатизації імені Героїв Крут,
вул. Київська, 45/1)*

VOLODYMYR SELIUK,

*Assistant Professor
(Ukraine, Kyiv, Kruty Heroes Military Institute
of Telecommunications and Information Technology,
Kyivska St., 45/1)*

ORCID: [0000-0002-8003-5734](https://orcid.org/0000-0002-8003-5734)

**Використання засобів педагогічних технологій
у професійній підготовці майбутніх офіцерів у ВВНЗ**

**Use of Pedagogical Technologies Tools in the Professional Training of Future Officers
in Higher Military Educational Institutions**

У статті доведено актуальність використання педагогічних технологій в освітньому середовищі закладів вищої освіти. Обґрунтовано важливість використання новітніх технологій навчання на шляху до підвищення рівня підготовки фахівців різних галузей. Закцентовано увагу на тому, що застосування педагогічних технологій має якісний вплив і на підготовку фахівців військової галузі. Відповідно до поставленої мети статті (розгляд педагогічних технологій, які використовуються в системі вищої військової освіти України на предмет їх потенціалу щодо покращення якості підготовки майбутніх офіцерів) та визначених завдань, з'ясовано сутність поняття «педагогічні технології» у ретроспективному аналізі досліджень, проаналізовано підходи до класифікації педагогічних технологій. Доведено, що поняття «педагогічні технології» широко застосовується в усіх аспектах освітнього процесу (управлінському, організаційному), однак розширення лексики цього поняття тлумачиться по-різному. У змісті статті визначено та описано рівні функціонування досліджуваного феномену (загальнопедагогічний, предметний, модульний), виокремлено ключові методологічні вимоги та критерії технологічності. Проаналізовано дослідження науковців щодо розуміння сутності поняття «технології навчання». Досліджено роль педагогічних технологій у функціонуванні системи вищої військової освіти. Особливу увагу привернуто на значенні педагогічних технологій в освітньому, виховному, управлінському аспектах роботи ВВНЗ. У ході аналізу досліджень з питань використання «педагогічних технологій» визначено відмінності між науковим обґрунтуванням змісту цього поняття та його впливом на формування професійної компетентності фахівців. На основі аналізу досліджень з'ясовано, що найбільш ефективними в підготовці майбутніх військовослужбовців є інноваційні технології (технології імітаційного моделювання; проектні технології; технології тренінгу; workshop; коучінг), які дають можливість більше вдосконалювати практичні навички. Окрім того, визначено, що проектні технології мають високий потенціал у системі підготовки курсантів у ВВНЗ. Описано можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі ВВНЗ, доведено їх результативність використання під час дистанційного навчання. Обґрунтовано важливість застосування в процесі підготовки офіцерів симуляційних технологій (військові тренажери, віртуальні полігони, комп'ютерні симуляції), які, за переконаннями практиків, допомагають курсантам набутти практичних навичок в умовах, наближених до реальних, забезпечать формування таких особистісних якостей як стресостійкість, психологічна готовність. Описано доцільність використання рольових ігор, ситуаційних завдань, групових дискусій, дебатів, визначено, що такі форми роботи сприяють формуванню в майбутніх військовослужбовців лідерських якостей, умінь приймати правильні рішення в екстремальних ситуаціях, розвивають навички комунікації. Зроблено висновок про те, що важливість використання педагогічних технологій в процесі підготовки майбутніх офіцерів Збройних Сил України є беззаперечною, оскільки від рівня професійної компетентності випускників ВВНЗ залежить збереження територіальної цілісності та суверенітету нашої країни, її обороноздатність, національна безпека загалом. Окреслено перспективи подальших досліджень, які ґрунтуються на розробці організаційно-педагогічних умов та побудові

структурно-функціональної моделі формування корпоративної культури МОЗСУ засобами педагогічних технологій.

Ключові слова: педагогічні технології, майбутні офіцери, курсанти, вищі військові навчальні заклади, професійна підготовка.

The relevance of using pedagogical technologies in the educational environment of higher education institutions is proved in the article. The importance of using the latest teaching technologies on the way to enhance the level of training of specialists in various fields is justified. Attention is focused on the fact that the use of pedagogical technologies has a qualitative impact on the training of specialists in the military sector. According to the purpose of the article (consideration of pedagogical technologies used in the system of higher military education of Ukraine for their potential to improve the quality of training of future officers) and the defined tasks, the essence of the concept of «pedagogical technologies» is clarified in a retrospective analysis of research, approaches to the classification of pedagogical technologies are analyzed. It is proved that the term «pedagogical technologies» is widely used in all aspects of the educational process (management, organizational), however, its lexical expansion is interpreted differently. The article defines and describes the levels of functioning of the studied phenomenon (general pedagogical, subject, modular), and highlights key methodological requirements and criteria of technological feasibility. The research of scientists on understanding the essence of the concept of «learning technologies» is analyzed. The role of pedagogical technologies in the functioning of the system of higher military education is studied. Special attention is given to the importance of pedagogical technologies in the educational, instructional, and managerial aspects of Higher Military Educational Establishments. Through the analysis of research on the use of «pedagogical technologies», the differences between the scientific substantiation of the concept's content and its impact on the formation of professional competence of specialists are identified. Based on the analysis of the research, it is found that the most effective thing in the training of future military personnel are innovative technologies (simulation modeling technologies; project-based technologies; training technologies; workshops; coaching), which enhance the possibility of further improving practical skills. In addition, it is determined that project technologies have high potential in the system of cadet training in Higher Military Educational Establishments. The possibilities of using information and communication technologies in the educational process of Higher Military Educational Establishments are described, the effectiveness in distance learning is proven. The importance of applying simulation technologies (military simulators, virtual training grounds, computer simulations) in the process of training officers is justified, which, according to practitioners, help cadets acquire practical skills in conditions close to real-life ones, ensuring the formation of such personal qualities as stress resistance, psychological readiness. The feasibility of using role-playing games, situational tasks, group discussions, debates is described, it is determined that such forms of work contribute to the formation of leadership qualities in future military personnel, the ability to make the right decisions in extreme situations and develop communication skills. The conclusion states that the importance of using pedagogical technologies in the process of training future officers of the Armed Forces of Ukraine is undeniable, since the level of professional competence of graduates of Higher Military Educational Establishments depends on the preservation of the territorial integrity and sovereignty of our country, its defense capability, and national security in general. Prospects for further research are outlined, which are based on the development of organizational and pedagogical conditions and the construction of a structural and functional model for forming the corporate culture of the Future Officers of the Armed Forces of Ukraine by means of pedagogical technologies.

Keywords: pedagogical technologies, future officers, cadets, higher military educational institutions, professional training.

Вступ / Introduction. Розвиток системи вищої освіти в Україні спрямований на підвищення якості підготовки висококваліфікованих фахівців, зокрема й, враховуючи сучасні події у світі, підготовки майбутніх офіцерів. Зміст положень нормативно-правових актів щодо здійснення і цивільної, і військової освіти містить актуальні питання використання педагогічних технологій для покращення освітнього процесу, що гарантуватиме підвищення якості підготовки майбутніх військовослужбовців.

Сучасна система вищої військової освіти активно впроваджує педагогічні технології, що сприяє покращенню освітнього процесу у ВНЗ, оскільки дієвість та ефективність технологій є беззаперечною. Окрім того, педагогічні технології змінюються під впливом часу, удосконалюються завдяки залученню новітніх засобів, відтак процес підготовки фахівців сектору безпеки та оборони зазнає якісних змін.

У руслі цих змін актуалізується питання про розвиток педагогічних технологій, їх

класифікацію та виокремлення найбільш ефективних для успішної реалізації мети та цілей в системі підготовки майбутніх офіцерів.

Зазначимо, що розвиток освітніх систем ХХ–ХХІ ст. характеризується, насамперед, технологізацією освітнього процесу, поступ якого значно помітний в контексті використання педагогічних технологій та перевірки їх впливу на підвищення якості підготовки здобувачів освіти.

Мета та завдання / Aim and Tasks. Метою статті є розгляд педагогічних технологій, які використовуються в системі вищої військової освіти України на предмет їх потенціалу щодо покращення якості підготовки майбутніх офіцерів. Для цього визначені такі завдання: розглянути дефініцію «педагогічна технологія» у науково-педагогічній літературі; проаналізувати класифікації педагогічних технологій; виокремити та описати сутність найбільш ефективних педагогічних технологій, які використовуються у вищих військових навчальних закладах.

Методи / Methods. Для досягнення визначеної мети та виконання завдань були застосовані теоретичні методи дослідження – вивчення, аналіз, синтез, узагальнення результатів наукових та науково-методичних досліджень (монографій, посібників, наукових статей) та положень, опублікованих у науково-методичній літературі; систематизація та класифікація – для виокремлення різних визначень поняття «педагогічні технології», формулювання висновків щодо сутності та ефективності педагогічних технологій у вищій військовій освіті.

Результати / Results. Розглянемо генезу та основні характеристики педагогічних технологій. За твердженнями відомих дослідників проблематики використання педагогічних технологій в освітньому процесі О. Пометун, Н. Побірченко, Г. Коберник, О. Комар, Т. Торчинської, поняття «педагогічна технологія» відоме в системі освітньої діяльності ще з 20-х рр. ХХ ст., оскільки воно зустрічається в працях тогочасних педагогів (Пометун О., Побірченко Н., Коберник Г., Комар О., & Торчинська Т., 2008).

Поняття «педагогічна технологія» вперше було використано Д. Саллі в 1886 р. (Прокопенко І., 2018). Водночас зазначимо, що воно трактувалося по-різному – і як сукупність прийомів і засобів, які спрямовані на чітку й ефективну організацію навчальних занять, і як уміння оперувати навчальним і лабораторним обладнанням, використовуючи наочні посібники (Пометун О., Побірченко Н., Коберник Г., Комар О., & Торчинська Т., 2008).

Термін «педагогічна технологія» в руслі вітчизняної теорії і практики навчання та виховання почав активно використовуватися на початку ХХ ст., і він був запозиченням зі сфери інженерно-технічної, що у своїй суті містив означення про спільність дидактичних категорій – методів, що використовувалися для виробничої сфери, а також як один із способів виробництва (Носко М., Гаркуша С., & Цигура Г., 2020, с. 9).

Можна стверджувати, що поняття «технологія» є грецького походження (від грец. *τέχνη* – в значенні – мистецтво, майстерність, уміння; *λόγος* – в значенні – слово, вчення) і тлумачиться «як форма реалізації людського інтелекту, сфокусованого на розв'язанні суттєвих проблем буття» (Наволокова Н., 2009).

Класифікацію педагогічних технологій пропонує П. Олійник, відповідно до якої вони поділені на: «за чинником психологічного розвитку – біогенні, соціогенні, психогенні, ідеалістичні технології; за орієнтацією на особистісні структури – інформаційні технології (формування знань, умінь, навичок за спеціальними предметами); операційні (формування способів розумових дій); емоційно-художні й емоційно-моральні (формування сфери естетичних і моральних якостей); технологія саморозвитку (формування саморегулюючих механізмів особистості); евристичні (розвиток творчих здібностей) і прикладні (формування дієво-практичної сфери); за характером змісту і структури: навчальні і виховні, світські і релігійні, загальноосвітні й професійні – орієнтовані, гуманітарні і технократичні, галузеві, предметні, а також монотехнологічні, комплексні і наскрізні технології» (Олійник П., 2003, с. 10).

Сучасні педагогічні технології, які використовуються в освітньому процесі, охопили всі аспекти управління, організації освітнього процесу, використання методів і засобів навчання тощо (Носко М., Гаркуша С., & Цигура Г., 2020, с. 4). У контексті наявної освітньої практики феномен «педагогічна технологія» функціонує на трьох рівнях: загальнопедагогічному, предметному, модульному (локальному), відповідно це наводить на потребу розрізнення понять «педагогічна технологія», «освітня технологія», «виховна технологія» та ін. (Прокопенко І., 2018).

Дослідники освітніх систем, зокрема функціонування в них педагогічних технологій (Вітвицька С., 2003; Ортинський В., 2003; Пометун О., Побірченко Н., Коберник Г., Комар А., & Торчинська Т., 2008) вважають, що категорія «педагогічна технологія» у своїй суті має задовольняти ключові методологічні вимоги, критерії технологічності, до яких належать:

– «концептуальність (в основі певна концепція, яка містить обґрунтування освітніх цілей – філософські, психологічні, дидактичні і соціально-педагогічні);

– системність (повинна мати всі ознаки системи);
– логічність процесу, взаємозв'язок усіх його частин, цілісність;
– керованість (можливість цілепланування, проектування процесу навчання, поетапної діагностики, варіювання засобами і методами з метою корекції результатів);
– ефективність (оптимальність витрат, гарантованість досягнення запланованого результату – певного стандарту навчання);
– відтворюваність (можливість застосування в інших однотипних умовах іншими суб'єктами);
– єдність змістової і процесуальної частини, їх взаємообумовленість» (Носко М., Гаркуша, С., & Цигура Г., 2020, с.5).

Розглядаючи сутність «технології навчання», О. Антонова доходить висновку про те, що «це:

- 1) проєкт певної педагогічної системи, що може бути реалізована на практиці;
- 2) сума науково обґрунтованих прийомів виховного впливу на людину чи групу людей;
- 3) впорядкована сукупність дій, операцій та процедур, що інструментально забезпечують отримання діагностованого та прогнозованого результату в умовах постійно змінюваного освітньо-виховного процесу;
- 4) засоби діяльності та відповідні структурно-функціональні блоки (механізми), взяті в активному діяльному стані, що передбачають органічне поєднання об'єктивованих засобів діяльності, здібностей та вмінь;
- 5) сукупність психолого-педагогічних установок, що передбачає спеціальний підбір і структурування форм, методів, засобів, прийомів, дидактичних умов, змісту навчання і виховання на основі загальної методології цілепокладання, орієнтованого на задоволення інтересів соціальної політики держави;
- 6) послідовно взаємопов'язана система дій педагога, спрямована на роз'язання виховних педагогічних задач;
- 7) планове послідовне практичне втілення попередньо спроектованого педагогічного процесу» (Антонова О., 2015).

Обговорення / Discussion. Окремо звернемо увагу на роль педагогічних технологій у системі роботи ВВНЗ, оскільки вони, як і в цивільних закладах вищої освіти, мають величезний потенціал щодо покращення освітнього, виховного, управлінського аспектів функціонування системи вищої військової освіти.

Ми погоджуємось із твердженням В. Монастирського, що наразі одними із головних педагогічних технологій, які використовуються при підготовці майбутніх офіцерів, є: «технологія проблемно-ситуативного навчання; технологія інтерактивного навчання; технологія інформаційного (комп'ютерного, мультимедійного, тренажерного) навчання), технологія формування критичного мислення; тренінгові технології в екстремальних видах діяльності» (Монастирський В., 2019, с. 168).

На думку О. Корносенка, О. Даниско, А. Бухуна, «існує певна невідповідність наукового обґрунтування змісту і технологій підвищення ефективності підготовки сучасним вимогам до професійної компетентності фахівців – офіцерів тактичного й оперативно-тактичного рівнів. Ця проблема набула особливої актуальності у зв'язку з усвідомленням важливої ролі науково-дослідницької компетентності, набутої в процесі професійної освіти та відсутністю практично зорієнтованих педагогічних технологій і методичних розробок» (Корносенко О., Даниско О., & Бухун А., 2022, с. 63).

Схожих поглядів притримується і М. Кос в контексті того, що сьогодні традиційний підхід до організації навчання МОЗСУ у ВВНЗ є достатньо ефективним, проте цілком очевидним є факт того, що нові технології підготовки майбутніх офіцерів повинні розвиватися та впроваджуватися в систему роботи ВВНЗ. У контексті впровадження педагогічних технологій в професійну підготовку майбутніх офіцерів, автором справедливо робиться акцент на використанні в освітньому процесі засобів імітаційного моделювання, оскільки воно використовується у процесі підготовки військовослужбовців інших країн вже багато років, і за час використання виявилось ефективним щодо викладання та оптимізації освітнього процесу (Кос М., 2018, с. 49).

Дослідники інноваційних педагогічних технологій, які використовуються у загальновійськовій підготовці майбутніх офіцерів-прикордонників (О. Казев, М. Овчар, І. Кошельник), опрацювавши науково-педагогічні джерела, практичний досвід підготовки офіцерів-прикордонників, виділяють низку інноваційних технологій, які «доцільно застосовувати у загальновійськовій підготовці курсантів-прикордонників та які дають змогу виділити більше часу саме для практики: технології імітаційного моделювання; проєктні технології; технології тренінгу; workshop; коучінг» (Казев О., Овчар М., & Кошельник І., 2021, с. 96–97).

Важливе значення у підготовці майбутніх офіцерів засобами педагогічних технологій має використання в освітньому процесі сучасних технологій, серед яких і проєктна. Вона за своїм

потенціал має великі можливості для формування дослідницьких, організаторських, лідерських здібностей курсантів в системі підготовки у ВВНЗ. Погоджуємось із поглядами О. Корносенко, О. Даниско, А. Бухуна, що «проектна діяльність найбільш повно відображає напрями і тенденції впровадження особистісного (гуманістичного) підходу в освіті, оскільки сприяє розвитку в здобувачів вищої освіти креативного мислення, самостійності, наполегливості, формує вміння конструювати власні знання й орієнтуватися в інформаційному просторі, підтримує унікальність та самобутність особистості, забезпечує спрямованість на кінцевий результат, що загалом формує основу для побудови індивідуальної освітньої траєкторії» (Корносенко О., Даниско О., & Бухун А., 2022).

Розглядаючи проблему професійної підготовки офіцерів запасу, М. Кас'яненко акцентує увагу на проблемних питаннях: «обґрунтування методики застосування сучасних освітніх технологій, що синтезують педагогічні інновації, інформаційні, інформаційно-комунікаційні технології та засоби імітаційного моделювання з урахуванням сучасних поглядів щодо збройної боротьби; інтеграції традиційних педагогічних технологій з комп'ютерними технологіями в освіті; модернізації імітаційних комп'ютерних моделей навчання та застосування їх у навчальному процесі ВВНЗ» (Кас'яненко М., 2020, с. 165). Шляхом вирішення цієї проблеми автором пропонується впровадження інноваційних технологій в освітній процес, і загалом всебічна технологізація освітнього процесу.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі підтримує і О. Буров, обґрунтовуючи застосування інформаційно-комунікаційних технологій як важливого аспекта зміни характеристик дидактичного процесу, і як активізацію навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти (Буров О., 2015). Саме цей підхід ставить перед дидактикою ряд питань, «серед яких форми представлення знання в освітньому процесі, обсяг інформації для засвоєння та алгоритм її подання, способи запам'ятовування, вербалізації тощо» (Поясок Т., 2009). Як елемент інформаційно-комунікаційних технологій, в освітньому процесі ВВНЗ застосовується і технологія дистанційного навчання, яка дає можливість забезпечити ефективність, економічність, доступ до здобуття знань, сучасність, мобільність та гнучкість, інтерактивність та співпрацю учасників освітнього процесу. Окрім того, «важливою є роль технологій дистанційного навчання для розвитку лідерських якостей, поліпшення навичок з тактичної медицини тощо» (Islamova O., 2023, с. 83). Окремо варто зупинитися і використання в освітньому процесі ВВНЗ засобів симуляційних технологій (військові тренажери, віртуальні полігони, комп'ютерні симуляції), які забезпечують курсантам можливість опановувати знання, формувати вміння та навички, в умовах, наближених до реальних, що в кінцевому випадку дасть змогу якісно підвищити ефективність освітнього процесу, сформує стресостійкість та психологічну готовність до роботи в екстремальних ситуаціях. Усе вищезазначене дає підстави стверджувати про об'єктивну важливість застосування в освітньому процесі ВВНЗ інформаційно-комунікаційних технологій.

Водночас питання інтерактивних технологій у освітньому процесі також знайшло своє відображення у наукових студіях. Так, розглядаючи проблему формування професійної компетентності курсантів із використанням сучасних інтерактивних технологій, було проведено педагогічний експеримент, результатом якого стало «формування та збереження стійких навичок (професійних компетентностей) володіння сучасними педагогічними технологіями із технічними засобами навчання в офіцерів, які взяли участь у дослідженні» (Височіна Н., Гуніна Л., Хацяюк О., Томашевський В., & Титович А., 2020, с. 60).

З огляду на те, що рольові ігри, ситуаційні завдання, групові дискусії та дебати дають змогу майбутнім офіцерам якісно засвоювати навчальний матеріал, застосовувати його на практиці, вчитися працювати в команді, приймати рішення в екстремальних ситуаціях, розвивати комунікативні та лідерські навички, то їх доцільність використання в освітньому процесі ВВНЗ є незаперечною. Окрім того, ці методи дозволяють курсантам не лише засвоювати теоретичний матеріал, але й активно застосовувати його на практиці. У процесі таких занять майбутні офіцери вчаться працювати в команді, приймати рішення в умовах обмеженого часу та стресу, розвивають комунікативні навички та лідерські якості (Романишина Л., & Нагорічна О., 2014).

Висновки / Conclusions. Таким чином, можна зробити висновок, що використання педагогічних технологій у системі сучасної вищої освіти, зокрема ВВНЗ, є актуальною та об'єктивною умовою успішної підготовки майбутніх офіцерів. Такий підхід щодо формування готовності майбутніх військовослужбовців дасть можливість підвищити навчально-пізнавальну діяльність курсантів, збільшити їх мотивацію до оволодіння на професійному рівні усіма компетентностями, передбаченими освітньо-професійними програмами підготовки фахівців.

Важливість використання педагогічних технологій у процесі підготовки МОЗСУ зумовлена не лише прагненням покращити якість освітнього процесу відповідно до сучасних вимог та формуванням відповідних компетентностей у курсантів, це, насамперед, гарантування

національної безпеки, обороноздатності нашої країни, які залежать від рівня готовності випускників ВВНЗ, їхньої професійної компетентності у реалізації завдань службово-бойової діяльності. На нашу думку, з огляду на проведені розвідки, сьогодні найбільш дієвими педагогічними технологіями, які використовуються в освітньому процесі ВВНЗ, є: технологія інтерактивного навчання, технологія проектного навчання, інформаційно-комунікаційні технологія, тренінгова технологія, симуляційна технологія.

Перспективами подальших досліджень в цьому напрямі вважаємо розробку та обґрунтування організаційно-педагогічних умов та структурно-функціональної моделі формування корпоративної культури майбутніх офіцерів Збройних Сил України засобами педагогічних технологій, які забезпечать технологізацію та інноватизацію освітнього процесу вищих військових навчальних закладів.

Список використаних джерел і літератури:

Антонова, О. Є. (2015). Педагогічні технології та їх класифікація як наукова проблема. *Сучасні технології в освіті. Ч. 1. Сучасні технології навчання*. (Вип. 2). (с. 8–15). Київ. [in Ukrainian]

Буров, О. Ю. (2015). Технології та інновації в діяльності людини ери інформації: людина та ІКТ. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 6 (50), 1–13. [in Ukrainian]

Височіна, Н., Гуніна, Л., Хацаюк, О., Томашевський, В., & Титович, А. (2020). Вдосконалення професійних компетентностей офіцерів-фахівців фізичної підготовки і спорту у напрямі використання сучасних інтерактивних педагогічних технологій. *Військова освіта*, 2 (42), 59–75. [in Ukrainian]

Вітвицька, С. С. (2003). Основи педагогіки вищої школи. Київ: Центр навчальної літератури. [in Ukrainian]

Казев, О. В., Овчар, М. М., & Кошельник, І. В. (2021). Використання інноваційних педагогічних технологій у загальновійськовій підготовці майбутніх офіцерів-прикордонників. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*, 1 (100), 93–103. [in Ukrainian]

Кас'яненко, М. (2020). Аналіз проблем професійної підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу. *Social Development and Security*, 10 (5), 161–168. [in Ukrainian]

Корносенко, О., Даниско, О., & Бухун, А. (2022). Сучасні педагогічні технології проектної діяльності як основа науково-дослідницької компетентності майбутніх військових фахівців. *Українська професійна освіта=Ukrainian Professional Education*, 12, 62–68. [in Ukrainian]

Кос, М. (2018). Імітаційне моделювання в процесі професійної підготовки майбутніх офіцерів тактичного рівня як науково-педагогічна проблема. *Молодий вчений*, 5 (57), 49–53. [in Ukrainian]

Монастирський, В. М. (2019). Педагогічні умови військово-професійної підготовки майбутніх офіцерів Збройних Сил України та правоохоронних органів держави у військових навчальних підрозділах ЗВО. *Вісник Черкаського університету. Сер.: Педагогічні науки*, 1, 165–170. [in Ukrainian]

Наволокова, Н. П. (2009). *Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій*. Харків: Видавнича група «Основа». [in Ukrainian]

Наукові підходи до педагогічних досліджень. (2012). (Коллективна монографія / за заг. ред. В. І. Лозової). (с. 307–317). Харків: Віровець А. П. «Апостроф». [in Ukrainian]

Носко, М. О., Гаркуша, С. В., & Цигура, Г. О. (2020). Педагогічні технології: поняття, структура та зміст. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Сер.: Педагогічні науки*, 8, 3–11. [in Ukrainian]

Олійник, П. М. (2003). Передові педагогічні технології, дидактично-методичні особливості та можливості їх. *Метод навчання і наукових досліджень у вищій школі*. (за ред. С. У. Гончаренка, П. М. Олійника). Київ: Вища школа. [in Ukrainian]

Ортинський, В. Л. (б.д.). *Педагогіка вищої школи. Види педагогічних технологій*. Взято з http://pidruchniki.com/17190512/pedagogika/vidi_pedagogichnih_tehnologiy [in Ukrainian]

Полясок, Т. Б. (2009). *Система застосування інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх економістів*. (Монографія). Кременчук: ПП Шербатих О. В. [in Ukrainian]

Прокопенко, І. Ф. (2018). *Педагогічні технології в підготовці вчителів*. (Кол. авторів; за ред. І. Ф. Прокопенка; 3-е вид., допов. і переробл.). Харків: ХНПУ. [in Ukrainian]

Романишина, Л. М., & Нагорічна, О. С. (2014). Післядипломна підготовка офіцерів з використанням інтерактивних технологій. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*, 4. [in Ukrainian]

Islamova, O. O. (2023). Application of distance learning technologies in the professional training of border protection specialists: theoretical basics and generalization of experience. *Педагогічні науки*, 101, 82–89. [in English]

References:

Antonova, O. Ye. (2015). Pedagogichni tekhnolohii ta yikh klasyfikatsiia yak naukova problema [Pedagogical Technologies and Their Classification as a Scientific Problem]. *Suchasni tekhnolohii v osviti. Ch. 1. Suchasni tekhnolohii navchannia. – Modern Technologies in Education. Part 1. Modern Technologies of Education* (Vol. 2). (pp. 8–15). Kyiv. [in Ukrainian]

Burov, O. Yu. (2015). Tekhnolohii ta innovatsii v diialnosti liudyny ery informatsii: liudyna ta IKT [Technologies and Innovations in Human Activity in the Information Age: Man and ICT]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia – Information Technologies and Teaching Aids*, 6 (50), 1–13. [in Ukrainian]

Vysochina, N., Hunina, L., Khatsaiuk, O., Tomashevskiy, V., & Tytovych, A. (2020). Vdoskonalennia profesiynykh kompetentnostei ofitseriv-fakhivtsiv fizychnoi pidhotovky i sportu u napriami vykorystannia

suchasnykh interaktyvnykh pedahohichnykh tekhnolohii [Improving Professional Competencies of Officers-Specialists in Physical Training and Sports in the Direction of Using Modern Interactive Pedagogical Technologies]. *Viiskova osvita – Military Education*, 2 (42), 59–75. [in Ukrainian]

Vitvytska, S. S. (2003). *Osnovy pedahohiky vyshchoi shkoly [Fundamentals of Higher School Pedagogy]*. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury. [in Ukrainian]

Kaziev, O. V., Ovchar, M. M., & Koshelnyk, I. V. (2021). Vykorystannia innovatsiynykh pedahohichnykh tekhnolohii u zahalnoviiskovii pidhotovtsi maibutnykh ofitseriv-prykordonnykiv [The Use of Innovative Pedagogical Technologies in Combined-Arms Training of Future Border Guard Officers]. *Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka – Spirituality of the Individual: Methodology, Theory and Practice*, 1 (100), 93–103. [in Ukrainian]

Kasianenko, M. (2020). Analiz problem profesiinoy pidhotovky hromadian Ukrainy za prohramoiu pidhotovky ofitseriv zapasu [Analysis of the Problems of Professional Training of Ukrainian Citizens under the Reserve Officer Training Program]. *Social Development and Security – Social Development and Security*, 10 (5), 161–168. [in Ukrainian]

Kornosenko, O., Danysko, O., & Bukhun, A. (2022). Suchasni pedahohichni tekhnolohii proiektnoi diialnosti yak osnova naukovykh doslidnytskoi kompetentnosti maibutnykh viiskovykh fakhivtsiv [Modern Pedagogical Technologies of Project Activity as the Basis of Scientific and Research Competence of Future Military Specialists]. *Ukrainska profesiina osvita – Ukrainian Professional Education*, 12, 62–68. [in Ukrainian]

Kos, M. (2018). Imitatsiine modeliuvannia v protsesi profesiinoy pidhotovky maibutnykh ofitseriv taktychnoho rivnia yak naukovykh pedahohichna problema [Simulation Modeling in the Process of Professional Training of Future Tactical-Level Officers as a Scientific and Pedagogical Problem]. *Molodyi vchenyi – Young Scientist*, 5 (57), 49–53. [in Ukrainian]

Monastyrskyi, V. M. (2019). Pedahohichni umovy viiskovo-profesiinoy pidhotovky maibutnykh ofitseriv Zbroinykh Syl Ukrainy ta pravookhoronnykh orhaniv derzhavy u viiskovykh navchalnykh pidrozdilakh ZVO [Pedagogical Conditions of Military-Professional Training of Future Officers of the Armed Forces of Ukraine and Law Enforcement Agencies of the State in Military Training Units of Higher Educational Institutions]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Ser.: Pedahohichni nauky – Bulletin of Cherkasy University. Ser.: Pedagogical Sciences*, 1, 165–170. [in Ukrainian]

Navolokova, N. P. (2009). *Entsyklopediia pedahohichnykh tekhnolohii ta innovatsii [Encyclopedia of Pedagogical Technologies and Innovations]*. Kharkiv: Vydavnycha hrupa «Osнова». [in Ukrainian]

Naukovi pidkhody do pedahohichnykh doslidzhen [Scientific approaches to pedagogical research]. (2012). (Collective monograph / ed. V. I. Lozova). (pp. 307–317). Kharkiv: Virovets A. P. «Apostrof». [in Ukrainian]

Nosko, M. O., Harkusha, S. V., & Tsyhura, H. O. (2020). Pedahohichni tekhnolohii: poniattia, struktura ta zmist [Pedagogical Technologies: Concept, Structure and Content]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Chernihivskiy kolehium» imeni T. H. Shevchenka. Ser.: Pedahohichni nauky – Bulletin of the National University «Chernihiv Collegium» named after T. H. Shevchenko. Ser.: Pedagogical Sciences*, 8, 3–11. [in Ukrainian]

Oliinyk, P. M. (2003). Peredovi pedahohichni tekhnolohii, dydaktychno-metodychni osoblyvosti ta mozhlyvosti yikh [Advanced Pedagogical Technologies, Didactic and Methodological Features and Their Possibilities]. *Metod navchannia i naukovykh doslidzhen u vyshchii shkoli – Method of Teaching and Scientific Research in Higher Education* (ed. S. U. Honcharenko, P. M. Oliinyk). Kyiv: Vyshcha shkola. [in Ukrainian]

Ortynskyi, V. L. (b.d.). *Pedahohika vyshchoi shkoly. Vydy pedahohichnykh tekhnolohii [Pedagogy of Higher Education. Types of Pedagogical Technologies]*. Retrieved from http://pidruchniki.com/17190512/pedagogika/vidi_pedagogichnih_tehnologiy [in Ukrainian]

Poiasok, T. B. (2009). *Systema zastosuvannia informatsiynykh tekhnolohii u profesiinii pidhotovtsi maibutnykh ekonomistiv [System of Application of Information Technologies in Professional Training of Future Economists]*. (Monograph). Kremenchuk: PP Shcherbatykh O. V. [in Ukrainian]

Prokopenko, I. F. (2018). *Pedahohichni tekhnolohii v pidhotovtsi vchyteliv [Pedagogical Technologies in Teacher Training]*. (ed. I. F. Prokopenko; 3-rd ed.). Kharkiv: KhNPU. [in Ukrainian]

Romanyshyna, L. M., & Nahorichna, O. S. (2014). Pisladyplomna pidhotovka ofitseriv z vykorystanniam interaktyvnykh tekhnolohii [Postgraduate Training of Officers Using Interactive Technologies]. *Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy – Bulletin of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine*, 4. [in Ukrainian]

Islamova, O. O. (2023). Application of distance learning technologies in the professional training of border protection specialists: theoretical basics and generalization of experience. *Педагогічні науки – Pedagogical Sciences*, 101, 82–89. [in English]

Дата надходження статті: «01» листопада 2023 р.

Стаття прийнята до друку: «30» листопада 2023 р.

Селюк Володимир – доцент кафедри загальновійськових дисциплін Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут

Seliuk Volodymyr – Assistant Professor of the Department of Combined Military Disciplines of Kruty Heroes Military Institute of Telecommunications and Information Technology

Цитуйте цю статтю як:

Cite this article as:

Селюк, В. (2023). Використання засобів педагогічних технологій у професійній підготовці майбутніх офіцерів у ВВНЗ. *Педагогічний дискурс*, 34, 87–94. doi: 10.31475/ped.dys.2023.34.13.

Seliuk, V. (2023). Use of Pedagogical Technologies Tools in the Professional Training of Future Officers in Higher Military Educational Institutions. *Pedagogical Discourse*, 34, 87–94. doi: 10.31475/ped.dys.2023.34.13.